

ПОЛОЖАЈИ НА БИЈЕЛОМ БРДУ

Постао сам партизан сутрадан по ослобођењу Ужица, 25. септембра 1941. године и распоређен у самостални вод Прве ужичке чете, у коме је командир био Никола Љубичић.

Пошто смо се снабдели оружјем, муницијом и другом опремом, 28. септембра увече сели смо на нашу партизанску железницу и преко Биеке, Кремана и Мокре Горе пошли у правцу Вишеграда. Имали смо задатак да обзбеђујемо слободну територију од Италијана, који су се налазили у Рудом, Вишеграду и Прибоју.

У свануће 29. септембра стигли смо у Котроман. У школском дворишту затекли смо двадесетак четника. Нису хтели да разговарају с нама. Некуда су отишли, а ми емо се сместили у школу.

После три-четири дана прешли смо из Котромана у Вардиште.

На погодним местима од Вардишта до Добруна наш вод је организовао заседе и постављао осматрачнице. Сазнали смо да се на Бијелом Брду појављују Италијани и да имају камионе, брдске топове и бацаче.

Тих дана на терен Бијелог Брда стигла је и једна ариљока партизанска чета,

Наше патроле су устажквиле да су Италијани из Рудог изашли на Бијело Брдо и ту залогорвали. Решили смо да их нападнемо. То је било петог октобра, Напад смо почели из покрета по ноћи. Ариљска чета нападала је преко засеока Чемерна, а вод Прве ужичке чете косом Осоја преко засеока Ратковића. На стотинак метара испред италијанског логора командир нашег вода наредио је отварање брзе паљбе. Многи од нас до тада ниоу никад метка опалили. То нам је, у ствари, било ватрено крштење.

Италијани оу том приликом пружили сасвим слаб отпор. Најпре су напустили делове лотора на оном правцу где је нападао наш вод, а кад је ватру отворила Ариљска чета, дали су се у бекство.

Убрзо оу, међутим, почели жестоко да нас туку артиљеријом из Рудог. Морали смо се због тога по!вући. Пошто нисмо имали искуства, нисмо искористили прилику да запленимо оружје које су Италијани у бекству оставили. Мештани су нам касније причали да је у рововима остало доета пушака, неколико пушкомитраљеза,

доста муниције и друге опреме. Сутрадан, кад су ое вратили на ове иоложаје, Итајјани су ове нашили.

Италијани су тада имали око 10 мртвих и 20 рањених, а ми само два лакше рањена друга.

Неколико дана ш>сле овог напада Ариљска чета отишла је у Ужице, а на овај терен дошле су Друга и Трећа ужичка чета, Наш вод се са Бијелог Брда по^вукао у Вардиште, а одатле прешао у Добрун, где су биле Друга и Трећа ужичка чета. Говорило се да се припрема ослобођење Вишеграда и да ће у томе поред наших, учествовати и босанске партизанске јединице.

Десетог октобра у касне поподневне сате, били смо се окупили крај цркве у Добруну. Требало је да примимо ручак. Одједном се појавило неколико усташких авиона. Бацали су на нас бомбе и тукли нас убитачном ватром. Кад су отишли, имали смо око 20 мртвих и рањених другова. Погинуле и тежје рањене пренели амо до тунела, око 300 метара далеко од места где смо нападнути. Одатле су сви превезени возом у Ужице. Ја сам одређен у пратњу ове групе. Тешке рањенике смо, по доласку у Ужице, на носилима пренели од пруге до болнице у Крчагову.

После овог догађаја у Добрун је дошао Душан Вишић и окупљеним борцима рекао да је напад у коме су страдали наши другови дело шпијуна и издајника и указао је на потребу веће будуности.

Из Добруна смо се поново вратили у Вардиште и убрзо је решено да се поново нападну Италијани на Бијелом Брду. Кренули смо из Вардишта увече, а ујутро 16. или 17. октобра избили смо нред италијанске положаје. Развијени у стрелце, приближавали смо им <е између борових стабала. Владала је чудна тишина. Кад смо ститли до самих ровова, нисмо ту затекли ниједног италијанског војника. Њих су, како смо дознали, четници обавестили о наптем покрету и они су се у току ноћи повукли у Рудо. Одмах смо могли да закључимо да су положаје напустили панично. Нису стигли да скину ни заставу са зграде у којој им је био штаб батаљона, оставили су оружје и много опреме и побегли.

Пошто је сакупљено доста оружја и другог плена, Друга ужичка чета је све то однела у Ужице. На Бијелом Брду остали су >само Трећа ужичка и наш вод Прве ужичке чете. Тада смо се спојили и настала је јака Трећа ужичка чета. За њеног командира постављен је Никола Љубичић.

Трећа ужичка остала је на положајима Бијелог Брда и контролисала терен око пута који води од Добруна за Увац. Италијанима смо постављали заседе и чим би се појавили, трпели су знатне губитке у људству и опреми.

После неколико дана Италијани су из Прибоја послали једну јачу посаду у село Штрпце. Она се сместила у школи. У нашој чети реше!Но је да се формира јача група митраљезаца и бомбаша и да

се тшкшша напад на Италијаие утврђене у школи. Уопели омо да лкквидирамо ове њихове ватрене тачке око Школе, али су Италијани *млз* школске зграде још пружали жесток отпор. Морали смо се повући. Сутрадан, 26. октобра Италијаки су покунили овоје мртве и рањене, натоварили их на каммоне и одступили у Прибој. Село Штрпци једно време било је ничије.

На положајима Бијелог Брда Трећа ужичка чета остала је више од месец дана.

У другој половини новембра борбе су се појачале и примећивао се све већи притисак на слободну територију. Чета се тада са Бијелог Брда пребацила у Вардиште и ту боравила још неколико дана. Око нас оу ое врзмали све бројнији четници. Око 20. новембра долазмо је Алекса Дејовић и говорио о издаји и оарадњи четника са окупаторима,

Почела је и прва офанзива.

Трећа ужичка повукла се преко Златибора у Санџак.

МмленкЮ ГРБИЋ